

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-004-9-103>

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ЧОЛОВІЧИХ ПРИКРАС В ЕТНІЧНОМУ СТИЛІ

Винничук М. С.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри ергономіки і дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну*

Видолоб Д. В.

*президент Союзу ювелірів України,
член Ради підприємців при Кабінеті Міністрів України*

Подковиря Н. В.

*художник
ПАТ «Київський ювелірний завод»
м. Київ, Україна*

Етнічний стиль, як відомо, це напрям у моді, що ґрунтується на особливостях різних народів, племен, цивілізацій як існуючих, так і давно зниклих. Для дизайну в такому стилі може бути взята будь-яка особливість: кольори, що властиві вибраному етносу, його архітектура, декоративно-прикладне мистецтво, ритуали чи традиції. Саме це робить цей стиль у моді невичерпним джерелом різноманітного дизайну як в естетичному плані, так і у виборі матеріалів. Серед найпоширеніших тематик в етнічному стилі виділяють такі: індійську, африканську, японську, китайську, скандинавську, слов'янську.

Сучасна етніка стала популярною на початку 60-х років, під час розквіту культури хіпі. Саме рух хіпі став натхненним фактором у популяризації етнічних прикрас серед дизайнерів. Якщо ж розглядати конкретний напрям стилю в етнічному дизайні, то для створення набору прикрас було обрано етностиль корінних народів Мексики, а саме стиль народу ацтеків.

Ацтеки – це спільність народів, які населяли долину Мехіко до 1521 року. Серед цих племен, безсумнівно, головними були теночками, і ацтеками часто називають саме їх. Також під ацтеками мають на увазі троїстий союз, створений теночками Теночтітлана, аколуга Тескоко, тепанеками Тлакопана. Їхні міста-держави виникли в родючій долині

Мехіко і підпорядкували собі величезну територію, отримавши доступ до необмежених природних ресурсів. Перші відомості про ці народи з'явилися в період конкістадорів у ході завоювання Мексики [1–3].

З основних особливостей, властивих культурі ацтеків, що вплинули на створення творчої ідеї, виділимо такі [4]:

– чоловіки в культурі ацтеків – це не тільки сильні та відважні воїни. Хоч культура ацтеків і була доволі кривавою, що стосується бойових дій, певних ритуалів і традицій, але водночас чоловік у ній відіграє також і роль творця. Серед численного народу ацтеків жило багато освічених дослідників, архітекторів, ювелірів, ремісників, торговців, зброярів, художників та лікарів. У цій цивілізації чоловік був як силою рушійною, що несла прогрес і розвиток, так і силою руйнівною, що безжалюбно нищила перешкоди та ворогів на шляху свого народу (рис.1). Таке зосередження на чоловічому образі дає підстави створювати цікаві, сповнені сенсом прикраси для різних груп споживачів серед чоловічого населення;

– ювелірна культура ацтеків була дуже розвиненою. Нині багато людей при слові ацтеки уявляють примітивний племінний образ, але ось що писав історик, чернець-францисканець Торібіо де Мотолінія про ювелірних майстрів цього народу: «Вони перевершують ювелірів Іспанії, оскільки вони можуть відлити пtiцю з рухомим язиком, головою і крилами або мавпу з рухомою головою, язиком, ногами і руками, а в руку (її) вкласти іграшку, так що здається, що мавпа танцює з нею. Більше того, вони беруть злиток (металу), половина із золота і половина зі срібла, і відливають рибу з усіма її лусочками, причому одна луска з золота, а інша срібна» [5]. Такі схвальні слова, а також екземпляри, що нині перебувають у музеях, доводять, що ацтеки були досить вправними майстрами у ювелірній справі. Детальне вивчення таких прикрас надихає на створення виробів, стилізованих чи інтерпретованих з цієї тематики;

– символізм у культурі ацтеків має велике значення. Через кількість різних богів у їхній міфології можна простежити зв'язок між образами та діяльністю, за яку вони відповідали.

Рис. 1. Образ чоловіка у культурі ацтеків

В декоративно-прикладному мистецтві Мексики та її архітектурі панують яскраві орнаменти, сповнені образів богів, тварин, рослин, мотивів з життя та історії цієї різноманітної країни. Усі ці елементи можна модернізувати та використати для створення ювелірних прикрас, оскільки вони мають велике, як естетичне, так і смислове значення. Це можна пояснити тим, що сучасна мексиканська культура була сформована злиттям особливостей цілого ряду цивілізацій: індіанців, ацтеків, майя й багатьох інших племен, що проживали на території сучасної Мексики, а згодом ще й колонізаторів-іспанців. Саме через це мексиканські традиції дизайну мають велику цінність для світу, бо вони не є уособленням якоїсь однієї культури. Мексиканський стиль – це, в першу чергу, неймовірний синтез, що можна проєціювати на майже будь-яку галузь людського життя в усьому світі [6, 7]. Після вивчення та аналізу інформації про культуру ацтеків, особливостей їх архітектури,

ювелірних виробів та матеріалів, що вони використовували, було вибрано конкретні образи, на основі яких спроектовано ескізи виробів (рис. 2) та розроблено прикраси в матеріалі. Набір прикрас «Етнічний стиль ацтеків» складається із запонок, персня та затискача для купюр, виконаних зі срібла 925 проби способом литва. Після відливання прикраси було покрито позолотою та нанесено червону емаль за ескізами (рис. 2).

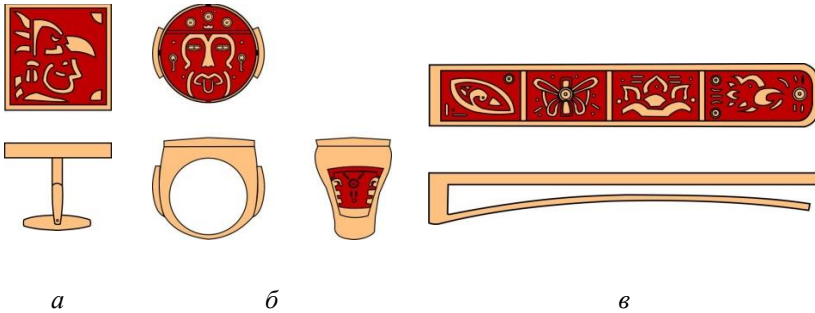

Рис. 2. Ескізи гарнітуру «Етнічний стиль ацтеків»:
а – запонки; *б* – перстень; *в* – зажим для купюр

Мексиканське мистецтво є дуже гнучким та різноманітним, що не тільки сповнює його безкінечним потенціалом для використання в дизайні, але й також легко проєціюється на мистецтва інших країн для створення унікальних, оригінальних та неповторних витворів. Вироби, що створюються з використанням мексиканських етнічних мотивів, найбільш вдало підійдуть для молоді, оскільки вони насичені яскравих кольорів та форм, що привертають увагу. Сміслові навантаження таких ювелірних прикрас виражає собою сповненість енергією та активністю.

Література:

1. Мариям Дандамаева. Путешествие в страну богов. Мексика. Памятники древности. Каталоги выставок: Государственный Эрмитаж. 2002. 272 с.
2. Культура стародавніх цивілізацій Месоамерики. URL: https://pidruchniki.com/15100827/kulturologiya/kultura_starodavnih_tsivilizatsiy_mesoameriki
3. Ацтеки. Відчайдушна боротьба за життя. URL: <https://zvidusil.in.ua/acteky/>

4. Мануэль Агилар-Морено. Ацтеки. Энциклопедический справочник. Москва: Вече, 2011. 544с.

5. Скульптура ацтеків. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%BF%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0_%D0%B0%D1%86%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%96%D0%B2

6. Воины-орлы. URL: <https://warriors.fandom.com/ru/wiki/%D0%92%D0%BE%D0%B8%D0%BD%D1%8B-%D0%BE%D1%80%D0%BB%D1%8B>

7. Власов Д.М., Винничук М.С. Особливості проектування чоловічих прикрас в етнічному стилі на основі вивчення культури Мексики. *Наукові розробки молоді на сучасному етапі*: тези доповідей XVIII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів, 18, 19 квітня 2019 р. Київ : Київський національний університет технологій та дизайну, 2019. Т. 1. С. 129-130.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-004-9-104>

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІКИ РІЗЬБЛЕННЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ЛЕНД-АРТУ

Гальчинська О. С.

аспірантка факультету дизайну

Гула Є. П.

професор

завідувач кафедри рисунка та живопису

Пашкевич К. Л.

*доктор технічних наук, професор,
професор кафедри ергономіки і дизайну*

Базелюк Н. Л.

*аспірантка факультету дизайну
Київського національного університету технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Під час реалізації творчих задумів, художники ленд-арту вдаються до різноманітних дизайнерських прийомів і технік, серед яких широко застосовуються техніки декоративно-ужиткового мистецтва: плетіння [2], дротарство, різьблення, каменярство тощо. Серед митців ленд-арту